

ततःसइति दृष्टिदृष्ट्याप्रवर्तनं पवनेन च संयोज्य तत्रैव संयमं कृत्वा स्वशरीराख्याणैर्द्रियाणि निष्कास्य तदीयप्राणैरिन्द्रियैश्च सह एकत्वं प्राप्य स्वशरीरं त्यक्तवान् यथा घटांतरस्थं जलं घटांतरे सिच्यते तद्वदिदं द्रष्टव्यं प्राणसंधानेनैवेन्द्रियाणां गात्राणां च संधानं भवति तदर्थं पृथग्यत्नोपेक्षितः ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ तच्च स्वस्य विदुरस्य एकस्यैव धर्मस्यांशा ज्ञातत्वं सस्मार ॥ २९ ॥ योगधर्मं सस्मारेत्यनुषज्यते ॥ ३० ॥

ततः सोऽनिमिषो भूत्वा राजानं तमुदैक्षत ॥ संयोज्य विदुरस्तस्मिन् दृष्टिदृष्ट्या समाहितः ॥ २५ ॥ विवेश विदुरो धीमान् गात्रैर्गात्राणि चैव ह ॥ प्राणान् प्राणेषु च दधेन्द्रियाणीन्द्रियेषु च ॥ २६ ॥ संयोगबलमास्थाय विवेश नृपतेस्तनुं ॥ विदुरो धर्मराजस्य तेजसा प्रज्वलन्निव ॥ २७ ॥ विदुरस्य शरीरं तु तथैव स्तब्धलोचनं ॥ वक्ष्वाश्रितं तदाराजाददर्शगतचेतनं ॥ २८ ॥ बलवंतं तथात्मानं मेने बहुगुणं तदा ॥ धर्मराजो महातेजास्तच्च सस्मार पांडवः ॥ २९ ॥ पौराणमात्मनः सर्वविद्यावान्सविशांपते ॥ योगधर्मं महातेजा व्यासेन कथितं यथा ॥ ३० ॥ धर्मराजश्च तत्रैव संचस्कारयिषुस्तदा ॥ दग्धुकामो भवद्विद्वानथ वागभ्यभाषत ॥ ३१ ॥ भो भो राजन् दग्धव्यमेतद्विदुरसंज्ञकं ॥ कलेवरमिहैवं ते धर्म एष सनातनः ॥ ३२ ॥ लोकाः सांतानिकानामभविष्यंत्यस्य भारत ॥ यतिधर्ममवाप्तो सौ नैष शोच्यः परंतप ॥ ३३ ॥ इत्युक्तो धर्मराजः सविनिवृत्य ततः पुनः ॥ राज्ञो वैचित्रवीर्यस्य तत्सर्वं प्रत्यवेदयत् ॥ ३४ ॥ ततः सराजा युतिमान् स च सर्वां जनस्तदा ॥ भीमसेनादयश्चैव परं विस्मयमागताः ॥ ३५ ॥ तच्छ्रुत्वा प्रीतिमान् राजा भूत्वा धर्मजमब्रवीत् ॥ आपो मूलं फलं चैव ममेदं प्रतिगृह्यतां ॥ ३६ ॥ यदर्थो हिनरो राजंस्तदर्थो स्यातिथिः स्मृतः ॥ इत्युक्तः स तथेत्येवं प्राह धर्मात्मजो नृपं ॥ ३७ ॥ फलं मूलं च बुभुजे राजा दत्तं सहानुजः ॥ ततस्ते वृक्षमूलेषु कृतवासपरिग्रहाः ॥ तां रात्रिं मवसन् सर्वे फलमूलजलाशनाः ॥ ३८ ॥ इति ० आश्रमवा ० आश्रम ० विदुरनिर्याणे षड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥ ॥ ७३ ॥ वैशंपायन उवाच ततस्तुराजन्ने तेषामाश्रमे पुण्यकर्मणां ॥ शिवानक्षत्रसंपन्ना साव्यतीयाय शर्वरी ॥ १ ॥ ततस्तत्र कथाश्चासंस्तेषां धर्मार्थलक्षणाः ॥ विचित्रपदसंचारानानाश्रुतिभिरन्विताः ॥ २ ॥ पांडवास्त्वभितो मातुर्धरण्यां सुषुप्तस्तदा ॥ उत्सृज्य तु महार्हाणि शयनानि नराधिप ॥ ३ ॥ यदाहारो भवद्राजा धृतराष्ट्रो महामनाः ॥ तदाहारान् वीरास्ते न्यवसंस्तां निशांतदा ॥ ४ ॥ व्यतीतायां तु शर्वर्यां कृतपौर्वाहिकक्रियः ॥ भ्रातृभिः सहितो राजा ददर्शाश्रममंडलं ॥ ५ ॥

संचस्कारयिषुः संस्कारं लभयितुमिच्छुः ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ लोका इति यतिधर्मो दाहाद्ययोग्यत्वं एतेन शूद्रयो नौ जातानामपि यतिधर्मो स्तीति दर्शितं ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ इति आश्रमवा ० नै ० भारतभा ० षड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥ ॥ ७३ ॥ तत इति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥